

Eva Michaelsen og Randi O. Johansen

Mappevurdering

Håndbok for læreren
– med eksempler fra norsk
og kunst og håndverk

Universitetsforlaget

© Universitetsforlaget 2007

ISBN 978-82-15-00942-1

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: Cecilie Mohr

Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Adobe Garamond 11/13

Papir: 80 g Ensolux Cream 1,6

Innhold

Forord	11
Innledning	13
Inspirasjon	13
Denne boka	13
Lærings- og elevsyn	14
Eksempler	14
Om kapitlene	14
Arbeids- og vurderingsmåte	16
Kapittel 1	
Hva er mappevurdering?	17
Definisjoner	17
Hvorfor mappevurdering?	19
Hva kan mappa brukes til?	20
Innholdet i mappene	21
Fokus på læring og utvikling	21
Hva forteller mappa om eleven?	22
Kapittel 2	
Kunnskapsløftet – om vurdering og tilpasset opplæring	23
Vurdering	23
Underveisvurdering og sluttvurdering	23
Vurdering i forhold til kompetansemål	24
Vurderingskriterier	25
Vurdering med og uten karakter	25
Bruk av mapper på ulike trinn	26
Lærerens betydning	27
Faglige standarder	27
Tilpasset opplæring	28
Tilpasset opplæring i praksis	28

Tilpasset opplæring og vurdering	30
Ulik grad av måloppnåelse	30
Innhold og undervisningsmetoder	30
Utjevning av forskjeller	32
Samarbeid med hjemmet	33

Kapittel 3

Organisering av arbeidet med mapper	34
Mappetyper	34
Mappevurdering på barnetrinnet	35
Mappevurdering på ungdomstrinnet og i videregående skole	35
Mappevurdering – planlegging og gjennomføring	36
1 Planlegging	36
2 Mål	36
3 Samle og velge ut arbeider	37
4 Vurdering av presentasjonsmappa	37
Eksempel på arbeid med fagmapper	38
Forberedelser	38
Gjennomføring	39
Mål for arbeidet i faget	39
Arbeidsmappe	40
Presentasjonsmappe	40
Begrunnelse og refleksjon	41
Vurdering og veiledning	43
Framvisning	44
Tidkrevende metode?	44
Fysiske eller digitale mapper?	44
Digital kompetanse og digitale mapper	45
Struktur og systematikk	47
Samarbeid	47

Kapittel 4

Mappevurdering i norsk skriftlig	49
Å ta ansvar for egen læring	49
Norsk skriftlig i Kunnskapsløftet	50
Lesing og skriving av tekster i ulike sjangrer	50
Utvikling av tekstkompetanse	52
Progresjon i tekstarbeidet	53
Modelltekster	54
Rammer for arbeidet med skriving	55

Bevisstgjøring og systematisk opplæring.	55
Om arbeid med sjangerer i skolen	56
To retninger i sjangeropplæringen	56
Eksplisitt sjangerundervisning	57
Implisitt sjangerundervisning	58
Fins det en gylden middelvei («ja takk, begge deler»)?	59
Motivasjon og progresjon	60
Strukturering av skrivearbeidet	61
Skriving i småskolen	61
Forfatterverksted – mål og arbeidsoppgaver.	62
Skriving på barne- og ungdomstrinnet.	63
1 Utgangspunktet.	63
2 Skrivekonferanse I.	68
3 Tekstarbeid i elevgruppa	70
4 Felles kriterier	70
Mestring, elevmedvirkning og samhandling.	72
Proessorientert skriving og responsgrupper.	72
Ulike typer respons	73
Arbeid i responsgrupper.	74
Faser i arbeidet	75
Struktur for responsamtaler	76
Responsrundens grunnstruktur (grunnmodellen) er slik:	77
Hvordan få responsgruppene til å fungere?	77
1 Lærerstyrt responsrunde på barnetrinnet:	78
2 Innføring i responsrutiner:	79
3 Øving på responsrutiner i grupper.	82
Responshjelp	84
Egenvurdering og medelevrespons – eksempler på responsark	85
Tidsbruk	90
Lærerrespons – skriftlig og muntlig	90
Skrivekonferanse II	90
Eksempel.	91
Eksempeltekst, 6. kl., 1. utkast	92
Bindeledd mellom undervisning og tekstarbeid	94
Skriftlig tilbakemelding	94
Eksempeltekst 7. kl., 1. utkast.	95
Publisering.	96
Presentasjonsmappe.	96
Eksempel på instruksjonsark til elevene	97
Noen eksempler fra mapper i 10. kl. (2005)	98

Undervisvurdering og sluttvurdering i norsk skriftlig	102
Vurdering av skrivemappa med karakter	104
Vurderingskriterier	104
Sjangerkjenner tegn fra sensorveiledningen	105
Vurdering av skrivemappe – et eksempel fra 10. klasse.	109
Forslag til vurderingsskjema for skrivemappe – norsk skriftlig 10. trinn	110
Skrivemappe som læringsstrategi	113
Oppsummering.	113

Kapittel 5

Mappevurdering i kunst og håndverk	115
Kunst og håndverk	116
Vurdering i kunst og håndverk.	116
Kunst- og håndverksmappa	117
Eksempel på mappebesvarelse	118
Tilbakemelding på kunst- og håndverksmappa	119
Tilbakemelding til Anita fra læreren	120
Underliggende struktur i kunst- og håndverksmappa.	122
Kunst- og håndverksmappa i praksis	122
Kunst- og håndverksmappe som læringsstrategi.	125
Bruk av IKT	125
Eksempel på instruksjon til eleven	129
Kontakt med foresatte	130
Vurdering av kunst- og håndverksmappa med karakter	131
Hvordan kan kunst- og håndverksmappa bidra i sluttvurderingen?	131
Vurdering av presentasjonsmappe i kunst og håndverk	133
Oppsummering.	133

Kapittel 6

Grunnleggende ferdigheter i alle fag, forbindelser mellom fag	134
Fem grunnleggende ferdigheter	134
Skriftkyndighet	135
Grunnleggende ferdigheter i kunst og håndverk	136
Grunnleggende ferdigheter i alle fag – et godt grep	137
Hvordan konkretisere grunnleggende ferdigheter?	138
Hva slags tekster skriver vi i kunst og håndverk?	140
Tekstkompetanse i kunst og håndverk	140

Eksempel på en oppgaverefleksjon fra perioden «Komposisjon i tekstile materialer»	141
Eksempel på idémyldringskart for perioden «Design og dekor».	142
Eksempel på tekst fra en kunst- og håndverksmappe om design og dekor.	142
Eksempel på tekst fra en prosjektbeskrivelse i kunst og håndverk.	143
Eksempel på tekst fra en bildebeskrivelse.	144
Samarbeid kunst og håndverk – norsk skrivemappe.	145
Sammensatte tekster og visuell kommunikasjon.	145
Tekstkompetanse i alle fag og for alle faglærere	146
Skrijving som læringsstrategi.	148
Større tekstutvalg til skrivemappa	149
Elevsyn og grunnleggende ferdigheter	149
Å gripe mulighetene	149
Avslutning.	150
Litteratur.	152